www.g-alm.ir

دانشگاه شهید مطهری

مدرسهٔ سپهسالار یا **مدرسهٔ عالی سپهسالار** یا **مدرسهٔ ناصری** یا **مدرسه عالی شهید مطهری** یا **دانشگاه شهید مطهری** مدرسهٔ بزرگی با بنای ارزنده از قرن سیزدهم هجری قمری در تهران است.

ساختمان بنای معظم مدرسه در دوران ناصرالدین شاه قاجار در ۱۲۹۶ ه. ق. توسط صدراعظم وقت میرزا حسین خان سپهسالار شروع شد و پس از مرگ وی برادرش میرزا یحیی خان مشیرالدوله ساختمان آن را به اتمام رسانید. مدرسهٔ سپهسالار در جنوب کاخ بهارستان در ضلع شرقی میدان بهارستان ساخته شد و تمامی این بناهای تاریخی در قسمتی از اراضی باغ سردار ساخته شده‌است. باغ سردار در زمان فتحعلی شاه توسط سردار حسن‌خان قزوینی معروف به ساری اصلان برادر حسین‌خان سردار ایروانی ایجاد شده‌است.[1] بعد از فوت سردار حسن‌خان باغ را قطعه‌قطعه کردند و فروختند. قسمتی از اراضی باغ را میرزا علی‌خان حاجب‌الدوله (اعتمادالسلطنه اول) خرید و بعدها چون احتیاج به پول داشت پنج دانگ و نیم از اراضی را نزد پاشاخان امین‌الملک از پیشخدمت‌های خاصه ناصرالدین شاه گروه گذاشت. حاجب‌الدوله چون نتوانست پول دریافتی را در وقت مناسب پرداخت کند میرزا حسین‌خان سپهسالار آن پول را پرداخت و به جای پنج دانگ و نیم تمام شش دانگ زمین را تصرف کرد. سپهسالار صدراعظم وقت که مردی متمول بود و فرزندی نداشت نگران بود بعد از مرگ اراضی و ثروتش را ناصرالدین شاه تصاحب کند برای همین در کنار ساختن کاخ بهارستان برای خود در جنوب آن نیز مسجد و مدرسهٔ سپهسالار را بنا کرد.[2]

دربارهٔ ساخت مدرسه نوشته‌اند: «مرحوم حاجی میرزا حسین‌خان مشیرالدوله سپهسالار اعظم فرزند میرزا نبی‌خان امیر دیوان، مدرسه و مسجد مشهور به سپهسالار را در ۱۲۹۶ ه. ق شروع به بنا نمود. در شوال ۱۲۹۷ وقف‌نامه را مسوده کرده و در منزل شخصی ایشان در حضور مرحوم حاج آقا محمد نجم‌آبادی اجرای صیغه شده و در ۱۲۹۹ بعد از فوت مرحوم سپهسالار وقف‌نامه مسجل و به امضای علمای محضر مذکور و دیگران رسیده که مدلول وقف‌نامه هم حاکی است. در ۱۲۹۷ که مرحوم سپهسالار از امور لشگری و کشوری و وزارت خارجه برکنار گردید و به حکومت قزوین مأمور شده در این موقع هم مشغول ساختمان مدرسه بوده و در اوایل ۱۲۹۸ مجدداً به تهران آمده و بنای مقدماتی و بعضی از قسمت‌های مدرسه را بالا برده که مأمور خراسان و والی آن‌جا و نایب‌التولیه گردیده در ۲۱ ذی‌حجه ۱۲۹۸ در سن ۵۷ سالگی در خراسان به سرای جاودان ارتحال می‌نماید. بعد از فوت سپهسالار مرحوم یحیی‌خان مشیرالدوله برادر ارشد او با اهتمام مخصوص دولت وقت در امر تکمیل بنا مبادرت کرده قسمت‌های عمده آن را تا ۱۳۰۲ و بقیه را تا زمان وفات خود در ۱۳۰۹ انجام می‌دهد.[3]

املاک بسیاری بر مدرسه وقف شده‌است و تولیت آن به موجب وقف‌نامه با پادشاه عصر است. مدرسهٔ سپهسالار مشتمل بر مسجد سپهسالار، مکتب‌خانه و کتابخانه‌است. کتابخانهٔ آن به دلیل داشتن نسخ خطی بی‌نظیر اهمیت خاصی دارد. این بنا زمانی محل دانشکدهٔ معقول و منقول، مؤسسهٔ وعظ و خطابه، و فرهنگستان ایران بود. ورودی اصلی مدرسه در خیابان بهارستان واقع شده‌است. مجموعهٔ این بنای باشکوه (مدرسه و مسجد) مشتمل است بر جلوخان، سردر، دهلیز، حجره‌های دوطبقه، چهار ایوان، گنبد عظیم و شبستان (چهلستون)، هشت گلدسته، منارهٔ کاشیکاری و مخزن کتابخانه. شاهکاری از معماری و کاشیکاری مشهور به هفت‌کاسه (طاق معلق) در آن به یادگار مانده‌است، و از لحاظ کاشی‌های مصور خشتی رنگارنگ و نیز حجاری ستون‌های یکپارچه و سنگ‌های ازاره به این بنا برجستگی خاصی داده‌است. در سال ۱۳۵۸ نام آن به **مدرسه عالی شهید مطهری** و در سال ۱۳۸۸ نام آن به **دانشگاه شهید مطهری** تغییر یافت.

۱ تاریخچه

مدرسهٔ سپهسالار یا **مدرسهٔ ناصری** نام مدرسه‌ای است که میرزا حسین‌خان سپهسالار (صدر اعظم دورهٔ ناصری) در تهران ساخت. در این مدرسه، بیشتر، علوم اسلامی تدریس می‌شد. پس از تشکیل دانشگاه تهران، مدرسهٔ سپهسالار به دانشکدهٔ علوم معقول و منقول تبدیل شد و پس از شهادت مرتضی مطهری نام آن به مدرسه عالی شهید مطهری تغییر یافت و اداره آن از طرف آیت الله خمینی به محمد امامی کاشانی سپرده شد. مدرسه عالی شهید مطهری از ابتدای انقلاب اسلامی محل پرورش بسیاری از کارگزاران جمهوری اسلامی بوده و بسیاری از فرزندان مقامات ارشد جمهوری اسلامی در این محل تحصیل نموده‌اند. مدرسه عالی در مقطع لیسانس در رشته‌های (فقه و حقوق اسلامی , فلسفه و حکمت اسلامی , روانشناسی) و در مقطع فوق لیسانس رشته‌های (فقه و حقوق خصوصی , فقه و حقوق جزا ,فقه حقوق اسلامی، فلسفه و حکمت اسلامی) و رشته‌های (فقه و حقوق خصوصی , فقه و حقوق جزا , فلسفه تطبیقی) در مقطع دکتری (PHD) وبه صورت غیر متمرکز (ابتدا آزمون سراسری، آزمون ورودی خود دانشگاه، سپس مصاحبه علمی و گزینش و تحقیقات محلی) دانشجو می‌پذیرد. در این دانشگاه دانشجویان پسر و دختر به صورت جدا از هم و در دو مکان مجزا تحصیل می‌کنند و علم فقه و علم حقوق (جدید) بطور تلفیقی به دانشجویان ارائه می‌گردد، لذا دانش آموختگان آن از صلاحیت‌های لازم علمی و اجرایی درهر دو زمینه برخوردار خواهند بود. هم چنین دانشجویان در مقطع کارشناسی فقه وحقوق پس از پایان دوره تحصیلی، مدرک پایه هفت حوزوی و در مقطع کارشناسی ارشد مدرک پایه ده دریافت می‌نمایند.

- ۱۳۱۳ ه. ق.: به همت میرزا ابوالفضل مجتهد کلانتر نخستین فعالیتهای آموزشی در مدرسهٔ عالی آغاز شد.
- ۱۳۲۳ ه. ق.: با به‌توپ بسته شدن مجلس و واردآمدن خسارات به ساختمان آن، مدرسه به حالت تعطیل درآمد.
- ۱۳۲۷ ه. ق.: حاج صدرالدوله امور مدرسهٔ عالی را مجددا به حالت عادی برگرداند.

در ۲۴ فروردین ۱۳۸۹، شورای عالی انقلاب فرهنگی، نام مدرسه عالی را به دانشگاه تغییر داد. این تغییر با مخالفت بسیاری از دانش‌اموختگان مدرسهٔ عالی شهید مطهری مواجه شد.

۲ منابع

[1] ابراهیم تیموری، «چهارراه سرچشمه تهران» مجلهٔ بخارا، شمارهٔ ۷۶، مرداد و شهریور ۱۳۸۹، ص ۱۳۵.

[2] ابراهیم تیموری، «چهارراه سرچشمه تهران» مجلهٔ بخارا، شمارهٔ ۷۶، مرداد و شهریور ۱۳۸۹، ص ۱۳۵-۱۳۷.

[3] به نقل از مقالهٔ ابراهیم تیموری، «چهارراه سرچشمه تهران» مجلهٔ بخارا، شمارهٔ ۷۶، مرداد و شهریور ۱۳۸۹، ص ۱۴۱-۱۴۴.

- دایرةالمعارف فارسی (به سرپرستی غلامحسین مصاحب)

www.g-alm.ir/forum

www.g-alm.ir

۳ منابع و پیوند به بیرون

- وب‌گاه اصلی مدرسه عالی شهید مطهری:
  - درباره مدرسه عالی
  - درباره مدرسه عالی - تاریخچه

گروه آموزشی آلم
www.g-alm.ir

www.g-alm.ir/forum

www.g-alm.ir

۴ منابع متن و تصویر، مشارکت‌کنندگان و مجوزها

۱.۴ متن

- **دانشگاه شهید مطهری**منبع: https://fa.wikipedia.org/wiki/%D8%AF%D8%A7%D9%86%D8%B4%DA%AF%D8%A7%D9%87_%D8%B4%D9%87%DB%8C%D8%AF_%D9%85%D8%B7%D9%87%D8%B1%DB%8C?oldid=15315825 مشارکت‌کنندگان: Abtinb، Njamali، Shirvanloo، Fatemibot، Saayaan، ویکی کار، Yamaha5، تفکر، مسعود، Iranianson، Ebrambot، Rezabot، Negahil، Omid، FawikiPatroller، P.arashnia Ahmadzalpour و ناشناس: 2

۲.۴ تصاویر

- **پرونده:University_of_Tehran_Main_Entrance.svg**منبع: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/29/University_of_Tehran_Main_Entrance.svg مجوز: CC BY-SA 3.0 مشارکت‌کنندگان: اثر شخصی هنرمند اصلی:P30Carl

۳.۴ محتوای مجوز

- Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0

گروه آموزشی آلم
www.g-alm.ir

www.g-alm.ir/forum